

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN TERVEYDENSUOJELUOHJE 3.

OPETUSTILOJEN SUUNNITTELU JA PERUSTAMINEN

Tähän ohjeeseen on koottu vaatimuksia ja suosituksia opetustilojen suunnittelua varten, jotta terveydensuojelulain (763/1994) mukaiset vaatimukset täyttyisivät. Ohje on apuna uudisrakennusta tai vanhan koulurakennuksen peruskorjausta suunniteltaessa, mutta myös suunniteltaessa opetustilojen sijoittamista jo olemassa olevaan rakennukseen. Suunnitteluvaiheessa tulee hyvissä ajoin ottaa yhteys ympäristöterveydenhuoltoon, rakennusvalvontaan (tilan uusi käyttötarkoitus) sekä paloviranomaiseen.

Ilmoitusmenettely ja valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset

Terveydensuojelulain 13 §:n mukainen kirjallinen ilmoitus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista ympäristöterveydenhuoltoon. Ilmoituslomake on saatavilla ympäristöterveydenhuollon sivuilla [Lomakkeet - Hyvinkää Internet](#)

Ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- toiminnanharjoittajan nimi, kotipaikka sekä yhteystiedot
- selvitys toimintaan varatun paikan sijainnista
- selvitys harjoitettavasta toiminnasta
- ilmoituksen liitteeksi tulee toimittaa pohjapiirustus, ilmanvaihtosuunnitelma, ilmanvaihtomittausmäärät ja selvitys rakennusvalvonnallisesta käyttötarkoituksesta
- muut terveyshaitan ja hygieniahaitan ehkäisemiseksi tarpeelliset tiedot kuten hoitohuoneiston pintamateriaalit, wc/kylpytilojen asianmukaisuus, melu, radon, rakenteiden vauriot jne.

Ilmoituksen vastaanottamisesta toimijalle annetaan todistus, joka on maksullinen. Maksu määräytyy ympäristölautakunnan vahvistaman maksutaksan mukaisesti. Terveystarkastaja tarkastaa toimitilat riskiperusteisesti saadun ilmoituksen perusteella 1-6 kk sisällä toiminnan aloittamisesta.

Ympäristöterveydenhuollolle on ilmoitettava, jos toimintaan tai tiloihin tehdään oleellisia muutoksia (menettelytapa on sama kuin edellä), toiminnanharjoittaja vaihtuu tai toiminta lopetetaan. Toiminnanharjoittajan vaihtumisesta ja toiminnan lopettamisesta tulee ilmoittaa *ilmoitus toimijan vaihdoksesta* -lomakkeella, joka löytyy ympäristöterveydenhuollon sivuilta: [Lomakkeet - Hyvinkää Internet](#)

Opetustilat ovat säännöllisen valvonnan alaisia eli niihin tehdään säännöllisiä tarkastuksia ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista laskutetaan toiminnanharjoittajaa ympäristölautakunnan vahvistaman taksan mukaisesti.

Omavalvonta

Elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään.

Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. Toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (**omavalvonta**). Käytännössä toiminnassa täytyy tehdä riskinhallintakeinojen aktiivista seuraamista ja tästä on hyvä pitää kirjaa. Tarkastusten yhteydessä toiminnanharjoittajan on esitettävä, miten toimintaan vaikuttavat riskit on tunnistettu, miten niiden vakavuus on arvioitu ja mitä riskien hallintakeinoja on otettu käyttöön.

Oma- ja valvontasuunnitelmassa kuvataan esimerkiksi seuraavia osa-alueita:

1. Toiminta

Toiminnan kuvaus ja tilat

- Tiloissa tarjottava toiminta/palvelu
- Toiminta-ajat
- Henkilömäärä
- Wc- ja vesipisteiden määrät
- Siivous- ja pyykkihuolto
- Pintojen desinfiointi

Tilojen terveydelliset olosuhteet

- fysikaaliset
- biologiset
- kemialliset

2. Toiminnan riskitekijät

Sijainti ja ympäristö

Toiminnot joihin liittyy terveysriski

Väestö- ja riskiryhmät

Toiminnassa ja tiloissa tapahtuvat muutokset

Huoneiston korjaustarpeet

Pintojen ja tilojen helposti puhtaana pidettävyys

Haittaeläimet

3. Riskitekijöiden ennaltaehkäisy

Ajantasainen selvitys rakennuksen kunnosta on tehty

Käyttäjäkysely/sisäilmastokysely on tehty

Toiminta ja tilojen riittävyys ja soveltuvuus toimintaan nähden

Henkilökunnan perehdytys ja ajantasaiset työ- ja toimintaohjeet

Sidosryhmien välinen yhteistyö ja viestintä

Tilojen siisteys, järjestys ja hygieenisuus (siivoussuunnitelma ja toteutumisen seuranta)

Kiinteistöhuoltosuunnitelma (ilmanvaihtolaitteiden nuohous ja puhdistus ja tilojen korjaukset/toimivuus)

Toiminnassa käytettävien laitteiden toimivuuden seuranta

Sisäilmaongelmissa toimiminen ja milloin on syytä epäillä sisäilmaongelmaa

Epidemioihin ja muihin häiriötilanteisiin varautuminen

Haittaeläintorjunta

Ympäristö ja piha-alue

Liikenteen ja muiden lähteiden aiheuttama melu tulee ottaa huomioon opetustiloja suunnitellessa. Jos melutasojen arvioidaan ylittävän ohjearvot (Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 933/1992) ja saattavan aiheuttaa terveyshaittaa, tulee melutasoja alentaa melusuojuuksilla, erikoisikkunoilla ym. On myös mahdollista, ettei tontti ole ollenkaan sopiva opetustilojen käyttöön esim. melun tai ilmanepäpuh-
tauksien takia. Liikenteen ja muiden lähiympäristön melulähteiden aiheuttaman keskiäänitason ei tulisi tontilla klo 7- 22 ylittää 55 dB(A).

Rakennuspaikan tulee olla riittävän kuiva ja maaperän puhdas. Paikan tulee olla riittävän valoisa, mutta myös varjoa tulee olla tarjolla. Piha ei saa aiheuttaa pölyhaittoja. Pihan riittävästä valaistuksesta tulee huolehtia.

Piha-alueen on oltava turvallinen ja tarvittaessa aidattu, esim. pallokentän laita. Lisäohjeistusta ulkoleikki-alueen turvallisuuteen liittyen on Tukesin verkkosivuilla ja RT-kortissa RT 89-10966 Ulkoleikkipaikat.

Asiointi- ja huoltoliikenne on järjestettävä niin, ettei se aiheuta vaaraa oppilaille.

Tilasuunnittelu

Rakentamisessa tulee suosia vähäpäästöisiä rakennusmateriaaleja. Huoneiston pintojen tulee olla helpos-
ti puhtaana pidettävät.

Opetustilaa tulee olla riittävästi. Suunnittelussa on otettava huomioon myös riittävät ja tarkoituksenmukai-
set varastotilat.

Fysiikan ja kemian luokkien terveydelle haitalliset kemikaalit tulee säilyttää lukollisissa kaapeissa, joissa
on poistoilmanvaihto. Teknisentyön luokissa on käytettävä asianmukaisia suojavälineitä ja laitteita. Jos
luokissa opiskelu edellyttää vaatteiden vaihtoa, tulee niin suojavaateille kuin oppilaiden omille vaateille olla
riittävästi säilytystilaa. Luokissa tulee olla toimintaan nähden riittävät ensiapuvalmiudet.

Valaistuksen tulee olla riittävä.

Kouluterveydenhoitajalle ja oppilashuollolle tulee varata asianmukaiset tilat. Koulussa tulee olla myös
paikka, jossa oppilas voi tarvittaessa levätä (esim. sairastapaus).

Uloskäyntien yhteydessä (varauloskäyntejä lukuun ottamatta) tulee olla tuulikaappi vetohaittojen ehkäise-
miseksi.

Sisäilmasto

Opetustiloissa on oltava riittävä ilmanvaihto. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (545/2015) 10 §:n
mukaisesti ulkoilmavirran tulee olla käytön aikana vähintään 6 l/s henkilöä kohden. Ulkoilmavirta saa kui-
tenkin olla 4 l/s henkilöä kohden, jos varmistutaan siitä, etteivät sisäilman epäpuhtauspitoisuudet tai läm-
pötila nouse niin suuriksi, että ne aiheuttavat terveyshaittaa taikka kosteus nouse niin suureksi, että se
voisi aiheuttaa rakenteissa, laitteissa taikka niiden pinnoilla mikrobikasvun riskiä. Ilmanvaihto ei saa ai-
heuttaa vetoisuutta ja ulkoilmavirran laadun tulee olla riittävän puhdasta.

Erytysluokissa, kuten teknisentyön, tekstiilityön, kemian, fysiikan, kuvaamataidon ja kotitalousluokissa,
tulee järjestää riittävän tehokkaat kohdepoistot pölyä, kaasumaisia epäpuhtauksia tai kuumuutta tuottaviin
työpisteisiin.

Opetustilojen huoneilman lämpötila tulee olla lämmityskaudella +20 °C - +26 °C ja lämmityskauden ulko-
puolella +20 °C - +32 °C. Lattiapinnan alin keskiarvolämpötila tulee olla vähintään +19 °C ja seinäpinnan
alin keskiarvolämpötila vähintään +16 °C (arviointi tehdään STMa 545/2015 mukaisesti). Rakenteiden
pistemäinen lämpötila ei saa alittaa +11 °C:ta.

Sisäilmassa ei saa esiintyä terveyshaittaa aiheuttavina pitoisuuksina mikrobeja, pölyä, kaasumaisia yhdis-
teitä tai muita epäpuhtauksia. Sisäilman radonpitoisuus tulee selvittää, koska Hyvinkää on radonriskialuet-
ta. Säteilylainsäädännön mukainen radonpitoisuuden viitearvo oleskelutiloissa on 300 Bq/m³. Uuden ra-
kennuksen suunnittelua ja toteutusta koskeva viitearvo on 200 Bq/m³.

Ääneneristys ja melu

Tiloissa ei saa olla teknisten laitteiden tai ympäristömelun aiheuttamaa ohjearvon ylittävää melua. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 545/2015 mukaan keskiäänitason toimenpideraja on oleskelutiloissa päivällä (klo 7-22) 35 dB_{Aeq}. Lisäksi pienitaajuiselle melulle on asetettu omat toimenpiderajat.

Opetustilojen akustiseen suunnitteluun tulee kiinnittää huomiota. Vaimennus vähentää toiminnasta aiheutuvan melun aiheuttamaa häiriötä.

WC-, pesu- ja siivoustilat

Opetustiloissa tulee olla jokaista 15 - 20 oppilasta kohden yksi wc-istuin ja käsienpesuallas. Käsienpesupisteet tulee varustaa pesuaineannostelijalla ja käsipyyhelineellä. Käsien kuivaamiseen tulee käyttää kertakäyttöpyyhkeitä. Wc-tiloissa on hyvä olla käsisuihkut. Wc-tiloissa on hyvä olla lattiakaivo.

Tytöille ja pojille tulee olla liikuntatilojen yhteydessä erilliset pesu- ja pukutilat.

Opetustiloihin tulee varata työsuojeluviranomaisten ohjeiden mukaisesti henkilökunnalle asianmukaiset sosiaalitilat.

Opetustilojen siivousta varten tulee varata riittävän suuri lukollinen siivousvälineiden puhdistus- ja säilytystila. Tila varustetaan vesipisteellä, lattiakaivolla, kaatoaltaalla, kuivauspatterilla, koneellisella poistoilmavaihdolla ja riittävällä määrällä telineitä ja hyllytilaa siivouksessa käytettäville välineille ja aineille. Opetustiloihin tulee laatia kirjallinen siivoussuunnitelma. Siivoussuunnitelman liitteenä tulee olla käyttöturvallisuustiedotteet siivousaineista.

Keittiö

Keittiöt voivat olla toiminnaltaan erilaisia, esim. valmistus-, kuumennus- tai tarjoilukeittiöitä. Keittiö tulee mitoittaa ja varustaa toiminnan sekä laajuuden mukaan. Ohjeita elintarvikehuoneiston suunnitteluun ja ilmoitusmenettelyyn on saatavilla ympäristöterveydenhuollon internetsivuilla: [Elintarvikehuoneistot - Hyvinkää Internet](#)

Ruokailutilassa tulisi olla käsienpesupaikka ruokailijoita varten.

Tupakointi

Tupakkalain (549/2016) mukaan esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta ja lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisätiloissa ja ulkoalueilla ei saa tupakoida, eikä käyttää savutonta tupakkatuotetta.

Vesihuolto

Opetustilat tulee liittää yleiseen vesi- ja viemäriverkostoon. Jos yleistä vesi- ja viemäriverkostoa ei alueella ole, tulee talousveden laatu tutkituttaa ja viemärijärjestelmän soveltuvuus selvittää heti suunnittelun alussa.

HYVINKÄÄ

Tekniikka ja ympäristö

2019

Jätehuolto

Huoneistossa on oltava riittävästi jäteastioita. Jäteastiat on sijoitettava, varusteltava ja hoidettava siten, ettei niistä aiheudu hajua tai terveyshaittaa. Jätehuoltotila tulee sijoittaa siten, että sen käyttö ja huolto on helppoa ja ettei huoltoliikenne vaaranna asiakkaiden turvallisuutta. Suositeltavaa on, että jäteastioille on järjestetty katettu ulkosäilytystila. Jätehuoltotilaan tulee varata riittävästi tilaa eri jätejakeille varatuille astioille. Ulkotilassa olevat jäteastiat on sijoitettava riittävän kauaksi tuloilma-aukoista (8 m). Tuhoeläinten pääsy jätehuoltotiloihin tulee estää. Jätehuoltotiloja suunniteltaessa tulee huomioida Kiertokapulan jätehuoltomääräykset.

Lähteet

Terveydensuojelulaki 763/1994

Terveydensuojeluasetus 1280/1994

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista 545/2015

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 933/1992

Tupakkalaki 549/2016

Säteilylaki 859/2018

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ionisoivasta säteilystä 1044/2018

Rakennustieto Oy ohjekortit